

EDİP CANSEVER'İN ŞİİRLERİNDE MİTOLOJİ*

*Mustafa KARABULUT***

ÖZET

Mitoloji, yüzyıllarca birçok milletin edebiyatında önemli yer tutmuş bir alandır. Bu alandaki birçok kavram edebiyat dünyası için bir zenginlik kazandırarak edebi türlere anlam çeşitliliği ve derinliği imgelem için yeni bakış açıları oluşturur.

Bu yazıda mitolojik unsurların şiire yansımından bahsedileceği için şiir ile mitoloji ilişkisine dikkat etmek gerekir. Mitoloji ile şiir arasında yüzlerce yıllık bir ilişki vardır. Her ikisi de insanlık tarihinin en eski verimlerinden. Edebî türlerin en eskisi olarak bilinen şiir, birçok edebî ve felsefi akımla ve bilim dalıyla yakınlık kurar. Şiirle mitoloji arasındaki ilişkinin en önemli yönü, hem mitosların şiirsel oluşu hem de şiir aracılığıyla geleceğe taşınmasıdır.

Batı ve Doğu edebiyatlarında mitolojik öğeler çokça işlenir. Türk edebiyatında da birçok şair ve yazar bu alanın verimlerinden yararlanır. Klasik Türk edebiyatında şairler genellikle Doğu mitolojisine yönelirken, Batılılaşma döneminden itibaren Batı mitolojisi ön plana çıkar. Cumhuriyet dönemi Türk şiirinde mitolojik öğeleri şiirlerine taşıyan isimlerden biri olan Edip Cansever, mitleri imgesel düzlemde kullanarak kendine özgü bir anlatım biçimi oluşturur. Cansever, özellikle *Nerde Antigone* ve *Tragedyalar* adlı kitaplarında Batı mitolojisinden yararlanır. Cansever, bazı şiirlerinde Antagonist bir tavır ortaya koyar ve bunun için Antigone imgesini kullanır.

Bu yazının amacı, İkinci Yeni şiir hareketinin önemli isimlerinden Edip Cansever'in şiirlerindeki mitolojik öğeleri tespit etmek ve şairin bu öğeleri işleyiş ve özgün yönlerini ortaya koymaya çalışmaktır.

Yöntem, bir amacın gerçekleştirilmesi, bir hedefe ulaşılabilmesi için izlenen yol, stratejiler, araştırmaların bütünüdür. Bu makalede Edip Cansever'in şiirleri metnin derin yapısı, yazarın yaşama biçimi ve dünya ile kurduğu ilişki anlaşılacak istendi. Alımlama kuramı kullanılarak okurun önceden edinmiş olduğu bilgilere dayandırdığı belli varsayımlarla metne yaklaşması sağlandı. Ayrıca yorumbilim ile metinlerin yorumbilim yöntemiyle çözümüne gidilmeye çalışıldı.

Anahtar Kelimeler: Şiir, Türk şiiri, İkinci Yeni, Edip Cansever, mitoloji.

* Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

** Doç. Dr. Adıyaman Üniversitesi Fen Edebiyat Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, El-mek: mustafa.karabulut@hotmail.com

EDİP CANSEVER'S POEMS MYTHOLOGY

ABSTRACT

Mythology is an area that for centuries an important place in the literature of many nations. This concept of giving a richness to the world of literature in many areas creates a new perspective for the diversity and depth of the imagination mean to literary genres.

In this article you need to pay attention to poetry and mythology relationship to be reflected in the poems of mythological elements mentioned. There is a centuries-old relationship between mythology and poetry. Both the history of mankind's oldest efficiency. Known as the oldest poetry of literary genres, with many literary and philosophical builds familiarity with current and science. The most important aspect of the relationship between poetry and mythology, consisting of both poetic myth is moving into the future through both poetry.

Heavily processed mythological elements in Western and Eastern literature. Many poets in Turkish literature and authors benefit from the efficiency of the field. Poets in the classical Turkish literature generally moves towards the eastern mythology, the mythology of Western interests in the forefront since the Westernization period. Edip Cansever Republican era mythology, one of the names with their poetry in Turkish poetry creates a unique form of expression. Cansever particularly benefit the book Where are the Western mythology and tragedy Antigone.

The purpose of the Second New Poetry movement Edip Cansever to identify the most important names in mythology, poetry and the poet is trying to demonstrate the functioning and specific aspects of these elements.

STRUCTURED ABSTRACT

Introduction and Aim of Study

Mythology is an area that for centuries an important place in the literature of many nations. This concept of giving a richness to the world of literature in many areas creates a new perspective for the diversity and depth of the imagination mean to literary genres.

In this article you need to pay attention to poetry and mythology relationship to be reflected in the poems of mythological elements mentioned. There is a centuries-old relationship between mythology and poetry. Both the history of mankind's oldest efficiency. Known as the oldest poetry of literary genres, with many literary and philosophical builds familiarity with current and science. The most important aspect of the relationship between poetry and mythology, consisting of both poetic myth is moving into the future through both poetry.

Heavily processed mythological elements in Western and Eastern literature. Many poets in Turkish literature and authors benefit from the efficiency of the field. Poets in the classical Turkish literature generally moves towards the eastern mythology, the mythology of Western interests in the forefront since the Westernization period. Edip Cansever Republican era mythology, one of the names with their poetry in Turkish poetry creates a unique form of expression. Cansever

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/12 Summer 2015

particularly benefit the book *Where are the Western mythology and tragedy Antigone*.

The purpose of the Second New Poetry movement Edip Cansever to identify the most important names in mythology, poetry and the poet is trying to demonstrate the functioning and specific aspects of these elements.

Methodology

Method, the realization of a goal watched the way to achieve an objective, strategies, is a set of research. This article Edip Cansever's poems phenomenological interpretation of the deep structure of the text, the author's way of life, he tried to understand his relationship with the world. Using the reader reception theory and based on the information that was provided was already obtained approach the text with certain assumptions. He also tried to go to solve the hermeneutical method of text with hermeneutic.

Findings and Discussion

Mythology, known Greek and Latin culture comes to mind first, though all societies around the world about human history and the universe, cultural, religious, literary, sociological, psychological and so on. stories in the subject, image, symbol, it should be noted that symbols. In this regard, it can say that almost all of the nation's mythological values.

Mythology, communities formed once in their lives is a set of myths in a particular religion or culture. Myth (myth) in the general public as a story or narrative can be described as sacred and holy man explaining the world's creation and development. With this regard, there may be mentioned a relationship between religious mythology. According to mythology, fed from the religion comes before religious mythology. Religious materials in human history has been changed many elements of myth.

Myths is the kind of narrative emerged in similar ways in different societies. Since the creation of mankind has been in need of a belief. Myths also found its place in this belief requirement. Myth as a kind of expression is not an ordinary story but the story is a sacred story. Therefore, it is believed to be real and genuine. Although the epic myths within this category evaluates the category of traditional folk tales, legends, fables and folk tales are separated from.

Mythology, religion on humanity, beliefs, gods, heroes, and so the creation of the universe issues is a concept and examine the written and oral legend classify elements. Mythology, supernatural beings, which means subject areas and fanciful story 'mythos' with meaning word or reason 'logos', consists of the word. "Mythologies holy is to understand the metaphysical realm and detection. Holy that his outside but dominated the experience with people mythology world, divine beings, spirit, ghosts and similar supernatural beings, a variety of high values and principles in the metaphysical structure of the divine world or express their attitude to detect worlds.

Edip Cansever mythological elements are found in many poems. He especially from Western literature *Where Antigone*, *Meduza*, often from Greek mythology as seen in the poem *Phoenix* makes borrowing *Amasa* image. Mythological elements adds depth to onunlik poetry.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/12 Summer 2015

Greek mythology originated icons in their own name (Antigone, pegasus, etc.) Has its own unique content and message. These symbols and messages creates the actual structure of some poems.

Conclusion

Edip Cansever, the second is that the new era of poetry as one of the most important representatives of the Republic of Turkish poetry. It increases the power by establishing a broad sense of the poetry world image. Mythology is an important resource in creating images for Cansever. He specifically Where Antigone and extensive use of mythology in his book Tragedies. Cansever, Phoenix, Meduza, Tragedies V, Swing, hotels and so on in poetry and imaginative use of mythology thematic context.

Cansever reflects the mythological elements using an individual's internal and external conflicts and the spirit world. In this regard, it can say that the mythology dealt with psychoanalysis. Edip Cansever, the rebirth of the Phoenix image, the struggle for existence of people with jellyfish and tragedy, where is the polytheism of Greek mythology Swing poetry in Antigone structure and glass dolphin individual numbness of the image, Tragedies the rebirth of individuals with Anka and Icarus imagery and bounds request, Hotels poem could even save the dolphins in the anxiety of the individual expresses the fictional and mythological contexts.

Key Words: Poetry, Turkish poetry, the Second New, Edip Cansever, mythology.

1. Giriş

1.1. Edip Cansever'e Dair

Edip Cansever (8 Ağustos 1928–28 Mayıs 1986), II. Yeni Şiiri'nin olduğu kadar, Cumhuriyet dönemi Türk şiirinin de en önemli isimlerindedir. İlk şiirlerini Yücel, Fikirler, Edebiyat Dünyası, Kaynak dergilerinde yayımlayan şair, bunları *İkinci Üstü* (1947) kitabında bir araya getirir. Şair daha sonra Yenilik, Pazar Postası, Yeni Dergi adlı dergilerde de yazmaya devam eder. Cansever, 1954'te *Dirlik Düzenlik* adlı kitabını çıkarır. Şair, bu ilk kitabında I. Yeni Şiiri'nin etkisinde kalmış olup ikincisinde ise I. Yeni ile II. Yeni Şiiri arasındadır. O, 1957'de yayımladığı *Yerçekimli Karanfil* adlı şiir kitabıyla İkinci Yeni Şiiri'ne girer.

İkinci Yeniciler anlam kapalılığına ağırlık vererek bir anlamsızlaşma yoluna girmişlerdir. “Hakikatte modern şiirin hem muhteva itibarıyla hem de kelimelerin yan ve mecaz anlamlarına ilaveten imgelerle yüklü bir yapı arz etmesinden ötürü, sanatkarın eserinde söylemek istediğini anlamak daha zor hale gelmiştir.” (İnan ve Uslu Üstten, 2015: 1413). İkinci Yeni şairleri alışılmış şiir dili yerine anlam ve dilbilgisi yönünden parçalanmış bir yol takip ederler. “Bu yeni şiir; diğer İkinci Yeni şairlerinin şiirlerinde de görülen geleneğe karşı çıkararak yeni bir şiir dili yaratmak, yansıtmacı gerçeklik anlayışından uzaklaşarak bilinç, bilinçaltı, düş ve sezgiye önem veren yeni bir gerçeklik anlayışı oluşturmak, alışılmış sözdizimini değiştirmek, imgeye ağırlık vermek, soyut ve kapalı bir anlam yaratmak gibi ortak unsurları içerir.” (Yılmaz, 2012: 3293). *Yerçekimli Karanfil*'de bireyin iç dünyası, tabiat-birey ve birey-toplum konularına geniş yer veren şair, varoluşçuluk akımının da birçok özelliğini yansıtır.

Cansever, daha sonra *Umutsuzlar Parkı* (1958), *Petrol* (1959) *Nerde Antigone* (1961) ve *Tragedyalar* (1964) adlı kitaplarında “dramatik şiire” yönelir. Şair, bu eserlerinde modern kentte

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/12 Summer 2015

yalnız, karamsar, kendisine ve topluma yabancılaşmış, uyumsuz, umutsuz ve depresif modern bireyi anlatır. Bu bakımdan “Bireyin parçalanmışlığı karşısında gösterdiği umut yolları hayatın engelleriyle kapanmıştır.” (Kolcu, 2009: 411). O, *Nerde Antigone*'de mitolojiden de yararlanır. *Tragedyalar*'da umutsuzluk ve sessizlik izlekleri alkol ifadesiyle verilir. Bu dönemde Edip Cansever kendi tezi olan “dize işlevini yitirdi; şiiri şiir yapan bir birim olarak yürürlükten kalktı” ifadesine uygun şiirler kaleme aldığı görülür.

Edip Cansever 1964'ten sonra toplumsal konulara da önem verir. *Çağrılmayan Yakup* (1969) *Kirli Ağustos* (1970), ve *Sonrası Kalır* (1974) adlı kitaplarda siyasi ve toplumsal olayların etkisiyle bireyin ve toplumun trajedisini anlatır. *Ben Ruhî Bey Nasılım* (1976), *Sevda İle Sevgi* (1977) *Şairin Seyir Defteri* (1980), *Bezik Oynayan Kadınlar* (1982), *İlk Yaz Şikâyetçileri* (1984), *Oteller Kenti* (1985) adlı kitaplarında bireyi merkeze alarak içe içe kapanmış ve yalnızlık psikozunu yaşayan depresif insanı şiirin konusu yapar. Ayrıca, şairin *Eylülün Sesiyle* (1981) adlı eseri *Toplu Şiirler Yeniden*'in içerisinde yer alır. Şairin yayımlanmamış şiirleri *Gül Dönüyor Avcumda* (1987) adlı eserde bir araya getirilmiştir.

Cansever'in şiiri zamanla umuttan umutsuzluğa, sevinçten bunalıma, bırakır. İkinci Yeni'nin çok önemli bir tarafı olan şiirde kapalılığı seçer ve imge dünyası zengin şiirler kaleme alır. Şiirinde düzyazının imkânlarından geniş biçimde yararlanır.

1.2. Mit ve Mitoloji Üzerine

Mitoloji denilince akla önce Yunan ve Latin kültürü geliyor olsa da dünyadaki bütün toplumların insan ve evren hakkında tarihi, kültürel, dini, edebi, sosyolojik, psikolojik vb. konulardaki öykü, imge, simge, sembolleri olduğunu belirtmek gerekir.¹ Bu bakımdan hemen her milletin mitolojik değerlerinin olduğunu söylemek mümkündür.

Mitoloji (mythology), toplumların yaşamlarında zamanla oluşmuş belirli bir din veya kültürlerindeki mitlerin bütünüdür. Mit (myth) ise genel olarak genel olarak kutsal sayılan bir öykü ya da dünyanın ve insanın yaratılışını ve gelişimini açıklayan kutsal anlatı olarak tanımlanabilir. Bu bakımdan mitoloji ile din arasında bir ilişkiden söz edilebilir. Mitoloji dinden de beslendiğine göre din mitolojiden önce gelir. İnsanlık tarihinde dini birçok unsur değiştirilerek mitoslara malzeme olmuştur. “Dinden mitolojiye geçiş direk, dolaysız ve apaçık bir şekilde olmaktan çok, daha yavaş ve derinden gerçekleşen bir kırılma tarzında vuku bulmaktadır.” (Evkuran, 1997: 11).

Mitler farklı toplumlarda benzer şekillerde ortaya çıkmış anlatı türüdür. İnsanoğlu yaratılışından beri bir inanma ihtiyacı içerisinde olmuştur. Mitler de bu inanma gereksinimi içerisinde kendine yer bulmuştur. “Mit bir anlatım türü olarak ,öykü'dür ama sıradan bir öykü değil, kutsal öykü'dür. Bu yüzden de gerçek ve hakiki olduğuna inanılır. Geleneksel halk hikâyeleri kategorisinde değerlendirmekle birlikte mitler bu kategori içinde yer alan destan, efsane, masal ve halk hikâyelerinden ayrılır.” (Batuk, 2009: 51).

Mitoloji, insanlığa dair din, inanış, tanrılar, kahramanlar, kâinatın yaratılışı vb. hususları, yazılı ve sözlü efsane unsurlarını inceleyen ve sınıflandıran bir kavramdır. Mitoloji, doğaüstü varlıkları konu alan ve hayal ürünü öykü anlamına gelen 'mythos' ile söz ya da akıl anlamına gelen 'logos' sözcüklerinden oluşur. “Mitolojiler kutsalı, metafizik âlemi anlama ve algılamaya

¹ Türk kültürüne zengin mitolojik geçmişe sahiptir. Bugün çoğu sanatçımızın yanında mitolojiden söz edildiğinde akıllara hemen Yunan mitolojisinin Zeus, Hera, Poseidon v.s. gibi mitolojik karakterleri gelmektedir. Zeus'u iyi bilen insanımız onunla eşit derecede öneme sahip olan Türk'ün Gök Tanrısı Ülgen Bay ismi pek bilmemektedir. Güzellik tanrıçası olan Aphrodite'nin hayranıyız ama onun gibi güzellik tanrıçası olan Umay ve Aysıt'ı görmezden geliyoruz. Athena'yı ve Hermes'i akıl ve savaş tanrıçası olarak biliyoruz; ama Türklerin akıl ve savaş tanrısı olan Mergen'i ve Kızgân'ı tanımıyoruz (Deveci, 2013: 371). (Yazının künyesi için bkz. Kaynakça).

yöneliktir. İnsanlar mitolojilerle tecrübe dünyasına egemen olmakla birlikte onun dışında olan kutsalları, tanrısal varlıkları, ruhu, hayalet ve benzeri tabiatüstü varlıkları, metafizik yapıdaki çeşitli üstün değer ve ilkeleri, ilahî âlem ya da âlemleri algılamaya yönelik temayüllerini ifade eder.” (Kılıç, 2008: 39).

Hemen her milletin hayatında mitolojik unsurlar yer almaktadır. Ancak mitoloji deyince de akla en çok Yunanlıların mitolojileri gelmektedir. (Eliade, 1994: 21). Mircea Eliade mitleri hayal ve masal ürünü olarak görmez, ona göre mitleri bilmek demek, nesnelere kökenindeki sırrı öğrenmek demektir. İnsan mitleri ‘yaşarken’ kutsal olmayan ve kronolojik özellikteki zamanın dışına çıkar, nitelik açısından farklı bir zamana, hem en eski hem de sonsuza dek yakalanabilecek olan ‘kutsal’ bir zamana açılır. (Eliade, 1993: 19-22)

Mitoloji, toplumların yaşanmışlıkları ile ilgili olarak vermiş oldukları bilgilerin yanında, insanın düşünce dağarcığının da genişlemesine katkı sağlayan bir özelliğe sahiptir. Aynı zamanda bir milletin geçmişini, tarihini ve başından geçen olayları gelecek nesillere yansıtan edebi örneklerdir. (Gögebakan, 2015: 367).

Mitoloji, insanın evreni tanıma gayretleri sonucu ortaya çıkan bir bilim olup imge ve sembollerle insan hayatında derin izler bırakmış, din, bilim, sanat ve edebiyat ile uzak-yakın ilişki kurmuştur. “Nitekim içerisinde kültürel birçok değeri barındıran eski anlatım türlerindeki bazı unsurlar, özellikle de kimi motifler ya hepten korunarak ya da bazı değişim ve dönüşümler geçirerek yeni anlatım türlerinde, bazen bu yeni anlatım türlerinin temelini oluşturacak şekilde varlığını sürdürmektedir.” (Aksoy, 2014: 68).

Mitoloji, edebiyatla yakın ilişki içindedir. “Mitolojik malzeme bir anlatmaya dönüştüğünde ister istemez devreye edebiyat da girmektedir.” (Bozkurt Bars, 2013: 100). Edebiyat, mitolojik öyküleri veya karakterleri şiir, roman, hikâye, tiyatro vb. türleriyle yüzyıllar boyunca geleceğe taşımıştır. Mitoloji ile psikoloji arasında da ortak noktalarda yakınlık kurmak mümkündür. “Psikolojinin bir bilim dalı olarak var olmasından önce; insanların mitler aracılığıyla içsel tepilerine ve yaşam dinamiklerine ilişkin ipuçları sunduklarını ve insan doğasına ilişkin bulguların sistematize edilmesi sürecine ışık tuttıklarını ileri sürmek mümkündür. Bu noktada mitolojiyi, ‘ilkel psikoloji’ ya da ‘arke psikolojisi’ olarak değerlendirmek yanlış olmayacaktır.” (Gürel ve Muter, 2007: 538).

Psikanalizin kurucusu Sigmund Freud, mitleri insanların “kolektif ve süregelen rüyaları” olarak tanımlar. Jung ise, mitlerin evrensel, kolektif ve estetik taraflarından söz ederek onların rüya ve efsanelerde meydana geldiklerini ifade eder. Jung, mitleri kolektif bilinçaltının arketipleri olarak niteler.

Psikanalizin de ilgi alanına giren bazı mitolojik unsurları şöyle belirtebiliriz: Adonis kompleksi (Adonis complex), katharsis (catharsius), Elektra kompleksi (Electra complex, Eros, Herakles kompleksi, Hypnos, İkaros, Kassandra kompleksi, Labyrinthos, Medusa (Medüza), Narkissos (Narcissus), Oidipus kompleksi (Oedipus complex), thanatos, ulysses metaforu, Atreus kompleksi, Aşil sendromu, Echo, Daphne miti, Yafes ve Sam kompleksi, Uranos miti, Psyche figürü, Proteus sendromu, Persephone kompleksi vb.

2. Edip Cansever’in Şiirlerinde Mitoloji

Edip Cansever’in birçok şiirinde mitolojik unsurlara rastlanır. O, “Batı edebiyatından özellikle *Nerde Antigone*, *Medüza*, *Phoneix* adlı şiirlerinde de görüldüğü gibi Yunan mitolojisinden sıkça imge ödünçlemesi yapar.” (Korkmaz ve Özcan, 2009: 290). Mitolojik unsurlar onun şiirlerine derinlik katar. “Yunan mitolojisi kaynaklı simgeleri kendi adlarıyla (Antigone, pegasus,

vb.) kendi özgün içerik ve mesajlarıyla almıştır.” (İnce, 1990: 33). Bu simge ve mesajlar bazı şiirlerin asıl yapısını oluşturur.

Cansever Eski Yunan mitolojisindeki Phoenix'e imgesel bağlamda şiirinde yer verir. “Phoenix, Cansever'in neredeyse tüm uzun şiirlerinin temelinde yatar. *Umutsuzlar Parkı*'ndaki anlatıcılardan biri, 'bir yığın ölüden' geldiğini söyler. *Çağrılmayan Yakup*'ta yer alan bir anlatıcı, 'düzlük'le savaşır ve her defasında 'yeniden' yenilir. *Ben Ruhi Bey Nasılım*'da ilk kez bir karakter ölümlerini gömmeyi başarır ve yeniden doğumun mutlu sürecini yaşar. *Oteller Kenti*'ndeki bir anlatıcının küllerinden ise ilk kez kendisi değil bir başkası doğar. Bu yönüyle bakıldığında Cansever'in dramatik monologları, bir bakıma Phoenix'in evrimidir.” (Dirlikyapan, 2007: 22).

Phoenix, Araplarda Anka, Pers ve Türk mitolojisinde Simurg ve Toğrul olarak geçer. “Ayrıca bizde Kaknûs olarak tanınan bir kuştur. Kaknûs, müziğin Anka kuşu olarak da bilinir. Phoenix 500 yılda bir kendini ateşe atan, öldükten sonra küllerinden doğan efsanevi kuştur. Farklı mitolojilerde yeniden doğma, ölümsüzlük, uyanma, aydınlanmayı simgeler.” (Karabulut, 2013: 135).

Edip Cansever *Phoenix* başlıklı şiirinde, bu efsanevi kuşun çağrışım gücünü ve imgesel boyutunu kullanır. Cansever'in şiirinde mitolojik öge, bir karakter olarak değil bir imge olarak vardır.” (Dirlikyapan, 2007: 188). *Phoenix* bu imgeler içerisinde en önemli olanlarındandır. Şair, insanın yorgun bir günden sonra, adeta yeniden doğmak için ertesi güne geçişini dramatize eder. Şiirin ilk kısmında, özne bir meyhanededir:

“Ben orda, akşamına orospular dadanan
Camlarında pis sinekler gezinen, ben orda
Eskimiş bir tutuşla şarabını içiyor
Kadınlarda oluyor kadınsız bakışlarla
Başıyla öne düşmüş yüreğiyle beraber
Ya Tanrıya inanır ya da isyana.

(Phoenix, Petrol, SK1, s.207)²

Bu kadınlar trajik bir hayatla iç içe olup intihara meyilli kişilerdir. Bu sebeple onların düşünceleri de siyahtır:

“Kimseye vermiyor ki acılardan artarsa
Kuytular çıkarıyor sevimler onlardan
Bu nasıl bir bakış ki dünyaya intiharla
Ya da hep kar yağıyor da düşünmesi siyahtan
Öyle ya kim sevişirdi acıları olmasa
Kim bakardı uzağa köpekleri saymazsam.

(Phoenix, Petrol, SK1, s.207)

Şiirin üçüncü ve son bölümünde, öznenin “orası” diye belirttiği yerden bahsedilir. “Bu aynı zamanda öznenin bu kadınlarla paylaştığı ortak mekânın adıdır. Orası özneye göre şarabını doyuran bir ölümdür. Oradaki bütün adamlar ölünen bir yüz gibi sarı ve soğuktur.” (Kolcu, 2007: 445). Şiirde özne-ben psikolojisindeki çatışmaları ve trajediyi sarı ve soğuk bir yüz ve ölüm temasıyla ifade eder:

² Edip Cansever'in şiirlerinden yapılan alıntıların kaynağı verilirken sırasıyla şiirin ismi, şiirin bulunduğu kitap ve toplu şiirlerin yer aldığı Sonrası Kalır-I (SK1) ve Sonrası Kalır-II (SK2) adlı kitaplar yazılmıştır.

“Orası bir ölümdür şarabımı doyuran
Ölünen yüzler gibi bir bütündür adamlar
Vaftizi gün ışığında bir garip protestan
Tanrısıyla sevişir, herkes bilir sevişmeyi o kadar
Kim ne derse desin ben bu günü yakıyorum
Yeniden doğmak için çıkardığım yangından.”

(Phoenix, Petrol, SK1, s.207)

Phoenix adlı efsanevi kuş yeniden doğmak için kendini yakmaktadır. “İnsan yaşamında bu yok oluş, intihar kavramına karşılık gelmektedir. Uyumsuz bireyin kendini yok etmesi ve yeniden dirilmesine gönderme yapılmıştır.” (İpek, 2011: 160). Bu şiirde özne içinde bulunduğu trajik durumdan dolayı, içinde bulunduğu günü yakmaya, küllerinden yeniden doğmaya çabalar.

Edip Cansever, *Nerde Antigone* kitabının isminde mitolojik bir karakter olan Antigone’yi tercih etmiştir. Antigone³ miti eski Yunan mitolojisinde Thebai kralı Oidipus'un kızı ve Sophokles'in en önemli trajedilerinden⁴ birinin kahramanıdır. Tragedya karakterleri içinde insanlığı en çok etkileyenlerden olan Antigone bireysel başkaldırının simgesi olup gelenek ve devlet arasında bir uyumun bulunması gerektiğine inanan, geleneklere bağlı ve aile sevgisi uğruna ölümü göze alan, sevgiye önem veren bir kadındır. Sofokles’in oyununda Antigone, Tanrıların kurallarını insanların koyduğu yasalardan üstün tutan, devlet otoritesine başkaldıran, vicdanının yasalarından ödün vermeyen bir tragedya kahramanıdır. Devletin ve zorbalığın yasalarına karşı -intihar etmiş olsa bile- iradesiyle özgürlüğü seçmiştir. Aradan yüzyıllar geçse bile Antigone’nin dramı canlılığını korumuş, Jean Cocteau, Holderlin, Jean Anouilh ve Bertolt Brecht, Kemal Demirel gibi Batılı ve yerli birçok yazarın eserlerine de konu olmuştur. (Zerenler, 2005: 264).

Edip Cansever, Antigone imgesini şiirlerinde Antigonist bir tavrı⁵ irdelemek için kullanır. Antigonist tavır, Cansever bağlamında verili olanın insana sunduğu olanaklar arasından uyumlu yaşam ile uyumsuz yaşam arasından ikincisini seçmiş olmayı karşılar. Şair, bu seçimiyle bölünmüşlüğü ve yaşamı öyle sürdürme gerçeğini kabul etmektedir. Daha açık bir ifadeyle, bu seçimle birey, kişiliğini korurken öte yandan verili yaşam ile özdeşliğini yitirmekte, uyumlu yaşamın insana sunduğu rahatlığı ötelemektedir. (Öcal, 2009: 9).

Cansever, arayış dönemi şiirlerindeki Antigonist tavrını *Nerde Antigone*’de yer alan *Ne Gelir Elimizden İnsan Olmaktan Başka, Şairin Kanı, Bedevi, Bakır Heykel, Dipsiz Testi, Ölü Öldü, Yılkı, Medüza* vb. şiirlerinde ve daha sonraki *Kirli Ağustos, Sonrası Kalır, Sevda ile Sevgi, Şairin Seyir Defteri, Eylülün Sesiyle* ve *İlkyaz Şikâyetçileri* şiir kitaplarında devam ettirir.

Cansever *Medüza* başlıklı şiirinde mitolojik bir imge olan Medüza’yı, insanın trajedisini, varoluş mücadelesini dile getirir:

³ Edip Cansever, Antigone mitinin kendisi için ne anlama geldiğini Metin Eloğlu’na şöyle ifade eder: “Kitapta yer alan herhangi bir şiirin başlığını, o kitaba ad olarak seçmek kural olmuş bizde; ya da çoğu böyle yapılıyor. Gereksiz bir alışkanlık. Ayrıca kitabımdaki şiirler belli bir yaşantının ürünleri. *Nerde Antigone* ise bu yaşantıyı simgeliyor; düşünülerime, duygularıma da daha bir açıklık kazandırıyor. Metin Eloğlu, “Cansever’in İşi Gücü”, *Değişim*, 15 Mart 1962, S.5, s.6.

⁴ Antigone (yazılış yılı, M.Ö. 441), Sophokles’in Oedipus the King (Kral Oidipus) ve Oedipus at Colonus (Oidipus Kolonos’ta) trajedi üçlemesinden biridir. Oyun karakteri Antigone, taht kavgasında iki erkek kardeşi savaş alanında öldükten sonra kardeşlerinin cesetlerini gömmek ister. Ancak dayısı olan kral Creon, Polynices’in kardeşini yenmek için diğer ülke ordularından yardım istediği gerekçesiyle naaşının savaş meydanında kalmasını söyler. Antigone, kardeşinin cesedini gömerek krala karşı gelir. Creon, canlı canlı ölmesi için onu bir mağaraya kapatarak cezalandırır. Antigone daha sonra kendisini asarak intihar eder, bunun üzerine onun nişanlısı ve Creon’un oğlu ve eşi de intihar eder.

⁵ Geniş bilgi için bkz. Oğuz Öcal, *Bir Şair, Bir Antigonist Tavrı Edip Cansever*, Akçağ Yayınları, Ankara 2013.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/12 Summer 2015

“Derin, sessiz, iyi böylece
Güz, ölülerini bırakan kuşlar
Yer kalmadı acıya ülkemizde
Derin, sessiz, iyi böylece
Gün ortası alacakaranlık bakışlar.

Bir buluşma yeridir şimdi hüznlerimiz
Biz o renksiz, o yalnız, o sürgün medüzalar
Asar söylediklerimizi çeker gideriz
Ülkemiz, toprağımız, her şeyimiz
Kıyısında camların bozbulanık rakılar.

Çizeriz yeryüzünü kaygısız ayaklarla
Yüzümüzdür bir yağmur ağırlığınca düşer
Sonra pek anlamadan içkiler ne çabuk biter
Ne kadar konuşursak o kadar bir sessizlik olur
Adımızı sorarız birine, o bize adını söyler.”
(Medüza, Nerde Antigone, SK1, s.228)

Medüza, Yunan mitolojisinde saçları yılandan, bakışları korkunç üç kız kardeşten biri olup uğursuzluk sembolüdür. Bu kızların gözlerine bakanlar taş kesilirler. Bu üç kız kardeşe Gorgolar⁶ denir. Bunların en tehlikelisi Medüza'dır. Çorak bir ülkeleri olan Medüza'lar sadece kan içmekten zevk alırlar. Bir günah gecesinin ürünleri olan Medüzalar insanın unuttuğu, yok farz ettiği veya etmeye çalıştığı gerçeklerinin geri dönerek kendisinden intikam almasını simgeler. İnsan hayatındaki bütün değerleri silerek yaşamını dayanılmaz bir hale getirir. (Karabulut, 2011: 153-154).

Cansever'in “ülkemiz” ve “toprağımız” diye bahsettiği mekân, renksiz, kimsesiz ve sürgün Medüzaların ülkesiyle benzerlik gösterir. Medüza imgesi özellikle bireysel yabancılaşmayı ifade eder. Bu bir bakıma modern zamanların ve kentlerde bunalmış insan tipolojisinin şiire yansımalarıdır. İkinci Yeni şiirinde sıkça görülen “Kentleşme neticesinde ortaya çıkan modern bireyin kalabalıklar içindeki yalnızlığı, kapalı anlam dâhilinde kalınarak, imgelerle anlatılması” (Yılmaz, 2010: 2012), bu şiirde ana izlektir.

Şiirin üçüncü kısmında bireysel yabancılaşma en üst seviyeye çıkar. “Çizeriz yeryüzünü kaygısız ayaklarla” dizesi, hayatının sınırlanmışlığını ortaya koyar. Sınırlı bir mekânda sıkışıp kalan insan bunaltı içindedir. Bunaltı Varoluşçulara göre modern dünyanın temel sorunlarından. “Bağlanan ve yalnızca olmak istediği kimseyi değil, bir yasa koyucu olarak bütün insanlığı seçen kişi, o derin ve tümel (küllî) sorumluluk duygusundan kurtulamaz.” (Sartre, 1985: 67).

Salıncak başlıklı şiirde “salıncak” imgesi farklı anlam ve çağrışımlarla irdelenir. Felsefi açıdan evreni, psikanalitik açıdan ise insan ruhu ile dış dünyaya ait nesnelere arasındaki çatışmaları

⁶ Bu mitolojik terim, Azra Erhat'ın “Mitoloji Sözlüğü” adlı eserinde “Gorgo” olarak yer almaktayken, Joseph Campbell'in “Batı Mitolojisi”nde ise “Gorgon” olarak geçmektedir. (Kitapların künyesi için bkz. Kaynakça)

ifade eder. Şiirde özne-ben'in sıkıntıları ön plandadır. Şiirin ilk kısmında sabahın erken saatleri olduğu belirtilir ve büyük bir odanın bahçeye açılan penceresinden söz edilir. Burada, "pencere" imgesi dış dünyaya açılmayı ve rahatlamayı ifade eder. "Masa" imgesi de bir rahatlama nesnesi olarak şiirde yer alır. Ayrıca pencere ile salıncak imgeleri rahatlatma ve hayata açılma anlamlarında kullanılmıştır. Şair, sabah duvarda görülen kıpırdanmaları, "Duvarda gün tanrıları" olarak belirtir.

"Büyük bir oda. Bahçeye açılan bir pencere
Ortada bir masa
Yanda bir kapı
Daha birkaç şey: Örneğin bir yunus balığı camdan, bir heykel
Sabah. Duvarda gün tanrıları"
(Salıncak, Nerde Antigone, SK1, s.236)

Salıncak adlı şiirde, insanın iç dünyasındaki karmaşa ile dış dünyadaki benzeştirilir. Şiirin anlatıcısı sessizleşen ve donuklaşan hayatı, hareketliliği temsil eden salıncak imgesiyle değiştirmeye çalışır. Hatta Tanrı'ya bile bir salıncak önerir:

"Tanrım size bir salıncak!"
(Salıncak, Nerde Antigone, SK1, s.243)

Cansever bu şiirin sonunda Tanrı'ya bir salıncak sunarak sallanmasını istemesi, şairin içinde bulunduğu boşluğu gösterir. Şair burada Doğu mitolojisinde önemli yere sahip olan "yunus balığı" imgesini de kullanır. Ancak şair "camdan bir yunus balığı" ifadesiyle ironik bir yaklaşımla donukluk ve hissizlik halini ve ruh dünyasındaki trajik yapıyı ortaya koyar. Cansever ayrıca şiirdeki "Tanrılar" ifadesiyle Yunan mitolojisindeki çok tanrılı öykülere (Olympos'taki Zeus, Hera, Apollo, Athena vb.) gönderme yapar.

Salıncak şiirinde çizilen dekor, seçim yaptıktan sonra kayalıklara hapsedilen Antigone'u ve onun öyküsünü düşündürür. Söz konusu şiirde anlatıcı ben, kozmik kayıtsızlığa ve modernliğin bireye dayattığı yaşama tarzına isyan ederken Antigoneist bir tavır da dramatize etmiş olur. *Nerde Antigone* başlıklı kitapta aynı adı taşıyan bir şiir yoktur ama hem bu şiir kitabında hem de bundan sonra yayınlanan şiir kitaplarında Antigoneist bir duruş dramatize edilir. (Öcal, 2009: 263).

Edip Cansever'in dört kısımdan oluşan *Otel* başlıklı şiirinde yunus balığı imgesini kullanır. Şiirin ikinci kısımda, "*Ölüler dirilirdi. Çıkamazdım ki otele / Ben otele hiç çıkamazdım ki*" (SK1, s.460) dizelerinde, kişinin otele, dolayısıyla ölüme mahkûm oluşu anlatılır. Burada otele hapsedilme izleğinde bir Antigoneist tavır görmekteyiz:

"Fırtına, fırtına, fırtına!
Ben ki en azından bir durgunluğa çağrılıyordum
Her şeyi bir bir yaşamış da..
Ve yanıtız ve sessiz
Bana kalırsa:
-Yani o sular ki içinden
Peygamber yüklü bir yunus balığa çıkarsa
Hangi ilgi onu bir süre boşlukta tutacak

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/12 Summer 2015

Canım elbette
Yunus batacak
Yunus batacak-”

(Otel, Kirli Ağustos, SK1, s.464)

Edip Cansever'in bu şiirde otel, imgesel boyutta “yunus balığı”nı hatırlatır. Şair, daha önce şiirin üçüncü kısmında, “*Canım elbette / Yunus batacak / Yunus batacak*” (SK1, s.464) daha sonra ise “*Canım elbette, diyordum, nasılsa / Otel batacak, otel batacak!*” (SK1, s.466) diyerek, otel-gemi-yunus arasındaki ilişkiyi ortaya koymak ister. (Karabulut, 2013: 141). Cansever, “yunus batacak” ve “otel batacak!” ifadeleriyle yunus ile otel arasında anlam yakınlığı kurar. Bu durum bireyin bunaltısını, dünyaya karamsar bir gözle bakmasını ve içinde bulunduğu trajik ruh halini yansıtır.

Cansever beş bölümden oluşan *Tragedyalar* adlı şiirin beşinci kısmında Armenak, Vartuhi, Stepan, Lusin ve Diran adlı karakterler ön plana çıkar. Bunlar yalnızlık, umutsuzluk ve yabancılaşmayı derinden hisseden şizotipal kişilerdir. Ailenin büyük oğlu Diran sinirli, iktidarsız bir histeriktir. “Diran, anlatıcının ifadesiyle ‘unutulmuş bir erkekliğin acısından oluşan bir Anka gibi’ ‘kendini durmadan yakan’ ancak yeniden doğamayan; balmumundan kanatlarıyla iktidarsızlığını aşmak isteyip olduğu duruma yeniden düşen, ayrıca ‘yok olma’ isteğiyle ‘bağırان bağırان’ psiko-patolojik bir kişidir.” (Öcal, 2009: 162).

“Akşamları garsonluk yapan barlarda
Çürük ilk yaz ağacı Diran
Ve kadınların o çürük sesleriyle çağırdıkları
Kareli yeleğiyle koştukça çocuklaşan
İpekli sesler çıkaran. Unutulmuş bir erkekliğin
Acısından oluşan bir Anka gibi
Ve yakan kendini durmadan
Zavallı Diran
Düşlerinde eriyen balmumundan bir olayın
Eridikçe çizdiği o yapışkan yollardan
Geçince evde olan
Bir dua gibi okunan Lusin’in gözlerinde
Bir dua gibi
(...)
Ve Diran bağırان, bağırان, bağırان
Bir yok olma tutkusuyla bağırان
Ki bundan bir daha doğan isterik Diran”

(Tragedyalar V, SK1, s.322)

Şiirde Diran, mitolojik varlıklar olan Anka ve İkaros’a benzetilmiştir. Mitolojide Anka (Kaknüs), öldükten sonra küllerinden doğan efsanevi kuştur. Mitolojide yeniden doğma, ölümsüzlük, uyanma, aydınlanmayı simgeleyen Anka, bu şiirde Diran karakterinde ters yüz edilmiş şekildedir. Çünkü Diran küllerinden doğamayan, ancak kendi kendini yakan bir konumdadır: “*Acısından oluşan bir Anka gibi / Ve yakan kendini durmadan.*” (SK1, 322).

Mitolojide, uçan ilk insan olarak bilinen İkaros, psikolojide ergenlerin bağımsızlıklarını kazanma durumunu ifade eder. Efsaneye göre, “Giritli bir mimar olan Daidalos ile bir köle olan

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/12 Summer 2015

Naukrates'in oğlu olan İkaros, Kral Minos'un emriyle babası ile birlikte Labyrinthos'a kapatılmıştır. Oradan kaçıp kurtulma çarelerini arayan Daidalos, uzun çalışmalarından sonra kendisi ve oğlu için bir çift kanat yapmış ve bunları balmumuyla omuzlarına tutturmuştur. Babası tarafından kendisine verilen ne çok alçaktan uçması, ne de çok yükselerek güneş ışınlarına yaklaşmamasına ilişkin salığı unutan İkaros başarısından duyduğu gurur, özgürlük sarhoşluğu ve doğayı yenme arzusu ile yükseldikçe yükselmiştir. Güneş Tanrı tarafından kanatlarını tutan balmumu eritilen İkaros, denize düşmüş ve boğulmuştur. Bu nedenle Ege Denizi'nde Sisam Adası çevresindeki deniz, İkaros Denizi olarak adlandırılmaktadır." (Gürel ve Muter, 2007: 547). *Tragedyalar*'da Diran "Düşlerinde eriyen balmumundan bir olayın / Eridikçe çizdiği o yapışkan yollardan" dizelerindeki gibi balmumundan kanatlarıyla sınırları aşmak isteyen İkaros mitini hatırlatmaktadır.

Cansever'in *Oteller Kenti* kitabının bazı alt başlıklarında mitolojiye göndermeler yapmıştır: *Eros Oteli* ve *Phoenix Oteli*. Eros, Yunan mitolojisinde aşk tanrısıdır. Bazen doğurganlık simgesi olarak da tapılan Eros, erotik gibi kelimelerin de kökünü oluşturur. Eros, genelde Afrodit'le beraber anılır ve Dionysus gibi bazen Eleutherios yani kurtarıcı olarak görülür. "Eros Oteli, adından da anlaşılacağı üzere düş ve fantezi sınırları içindeki imgeleriyle balıkların da konuştuğu bir aşk otelidir. Ancak bu aşk algısı, Cansever'in kimi şiirlerinde de gördüğümüz gibi eşcinsel ilişkileri de barındırır. Ancak öte yandan kadının lüks bir ortamda kendini yeniden keşfedişi ama hemen ardından yitirişi dile getirilir." (Orhanoglu, 2010: 124).

Phoenix Oteli başlıklı şiirde Cansever daha önce sözünü ettiğimiz mitolojik bir kuş Phoenix'ten hareket eder. Şiirde "Bilincin, dış dünyaya bakılarak iç dünyanın zaman aracılığıyla yeniden oluşturulması algısına göre teatral bir şekilde tanzim edilir." (Orhanoglu, 2010: 125). Şiirde hareketsizlik bir fotoğraf imgesiyle sonsuzlaştırılır. Şiirdeki "Hoparlördeki Ses: Onu her zaman görüyordum. Hergün hep aynı saatte, aynı yerde, aynı durumda bir fotoğraf çektiyordu. Günlerce sürüyordu bu. Yaşamı durdurur gibi, ölümü anlaşılır yapar gibi, kendini bir fotoğraf ölüsüne yapıştırıyordu sürekli." (SK2, 481). Şiirde bireyin iç dünyasıyla dış dünyası durağanlık bakımından benzerlik gösterir. Bu durum şiir öznesinin trajik yapısını ve çatışmalarını ortaya koyar.

SONUÇ

Edip Cansever, İkinci Yeni şiirinin olduğu kadar Cumhuriyet dönemi Türk şiirinin de en önemli temsilcilerindendir. O, geniş bir imge dünyası kurarak şiirin anlam gücünü artırır. Mitoloji Cansever için imge oluşturmada önemli bir kaynaktır. O, özellikle *Nerde Antigone* ve *Tragedyalar* adlı kitaplarında mitolojiden geniş ölçüde yararlanır. Cansever, *Phoenix*, *Medüza*, *Tragedyalar V*, *Salıncak*, *Otel* vb. şiirlerde tematik ve imgesel bağlamda mitolojiden yararlanır.

Cansever, mitolojik unsurları kullanırken bireyin iç ve dış çatışmalarını ve ruh dünyasını da yansıtır. Bu bakımdan mitolojik öğelerin psikanalizle birlikte ele alındığını söylemek mümkündür. Edip Cansever, Phoenix imgesiyle yeniden doğuşu, Medüza ile insanın varoluş mücadelesini ve trajedisini, *Nerde Antigone*'deki *Salıncak* şiirinde Yunan mitolojisindeki çok tanrılı yapıyı ve camdan yunus balığı imgesiyle bireysel hissizliği, *Tragedyalar*'da Anka ve İkaros imgeleriyle bireyin yeniden doğma ve sınırları aşma isteğini, *Otel* başlıklı şiirde bunaltıdaki bireyi yunus balığının bile kurtaramayacağını imgesel ve mitolojik bağlamda dile getirir.

Edip Cansever *Nerde Antigone* adlı kitabında Antigone mitini bir başkaldırının imgesi olarak kullanır. Antigone olup gelenek ve devlet arasında bir uyumun olmasını isteyen zorbalığa karşı koyan ve özgürlük için ölümü göze alan, sevgiyi her şeyin üstünde tutan mitolojik bir karakterdir. Cansever, şiirlerinde Antigone tavrı irdelemek için Antigone imgesini kullanır.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/12 Summer 2015

KAYNAKÇA

- AKSOY, Erol (2014). “*Kurtlar Vadisi- Destan İlişkisi Üzerine/ Upon the Valley of the Wolves-Epic Relationship*”, Turkish Studies- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, ISSN: 1308-2140, (İsmail Yıldırım Armağanı), Volume 9/6, Spring 2014, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.6691>, p. 65-75.
- BARS, Mehmet Emin (2015). “*Battal Gazi Destanı'nda Göndergeler Ve Anıştırmalar Üzerine Bir Değerlendirme*”, Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 4/1 2015 s. 465-490.
- BATUK, Cengiz (2009). “*Mit, Tarih ve Gerçeklik Sorunu Üzerine Notlar*”, Milel ve Nihal, İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi cilt 6 sayı 1.
- BOZKURT BARS, Cennet (2013). *1980-1995 Arası Türk Hikâyesinde Mitolojik Unsurlar*, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Denizli.
- CAMPBELL, Joseph (2003). *Batı Mitolojisi-Tanrının Maskeleri*, çev. Kudret Emiroğlu, Ankara: İmge Kitabevi.
- CANSEVER, Edip (2008). *Sonrası Kalır I*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- CANSEVER, Edip (2008). *Sonrası Kalır II*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- DEMİR, Necati; ERDEM, Mehmet Dursun (2006). “*Türk Kültüründe Destan ve Battal Gazi Destanı*”, Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 1/1 Summer.
- DEVECİ, Abdurrahman (2013). “*Türk Mitolojisinin Görsel Sanatlarımızdaki Yeri Nerede?/ Where is Place of Turkish Mythology in Our Visual Arts?*”, TURKISH STUDIES- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, ISSN: 1308-2140, (Prof. Dr. Turgut Karabey Armağanı), Volume 8/13, Fall 2013, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.5818>, p. 795-810.
- DİRLİKİYAPAN, Murat Devrim (2007). *Phoenix'in Evrimi: Edip Cansever'de Dramatik Monolog*, Bilkent Ü Ekonomi ve Sosyal Bilimler Ens, Doktora Tezi, Ankara.
- ELİADE, Mircea (1994). *Ebedî Dönüş Mitosu*, çev. Ümit Altuğ, İstanbul: İmge Yayınları.
- ELİADE, Mircea (1993). *Mitlerin Özellikleri*, çev. Sema Rifat, İstanbul: Simavi Yayınları.
- ELOĞLU, Metin (1962). “*Cansever'in İşi Gücü*”, Değişim, 15 Mart 1962, S.5.
- ERHAT, Azra (1989). *Mitoloji Sözlüğü*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- EVKURAN, Mehmet (1997). *Müslüman Kültürdeki Mitolojik Unsurlar*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- GÖĞEBAKAN, Yüksel (2015). “*Mitolojik Unsurların 18. Yüzyıl Öncesi Türk Resim Sanati İçerisindeki Yeri*”, Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 10/2 Winter 2015, p. 367-388, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.7745>, ANKARA-TURKEY.
- GÜREL, Emet; MUTER, Canan (2007). *Psikomitolojik Terimler: Psikoloji Literatüründe Mitolojinin Kullanılması*, Sosyal Bilimler Dergisi/1.
- İNAN, Ruhi; USLU ÜSTTEN, Aliye (2015). “*Bir Değer Algısı Olarak İlhan Berk Şiiri*”, Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic

- Volume 10/8 Spring 2015, p. 1409-1424, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8264>, ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY.
- İNCE, Özdemir (1990). “*Edip Cansever: Yani O Kendine Sürgün Olan*”, Hürriyet Gösteri, S:121/Aralık.
- İPEK, Hilâl (2011). *Edip Cansever’de Varoluşçuluk İzleri*, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.
- KARABULUT, Mustafa (2011). *Edip Cansever’in ‘Medüza’ Şiirine Varoloşçu Bir Bakış*, Erdem, Sayı:61.
- KARABULUT, Mustafa (2013). *Edip Cansever Şiiri-Psikanalitik Bir İnceleme*, Ankara: Öncü-Kitap Yayıncılık.
- KILIÇ, Cevdet (2008). Sistematik Felsefi Düşünce Öncesi Mitoloji, Büyü ve Dinler’de Varlık Düşüncesi, Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 13: 1.
- KOLCU, Ali İhsan (2007). *Modern Türk Şiiri-I Şiir Tahlilleri*, Konya: Salkımsöğüt Yayınevi.
- KORKMAZ, Ramazan; ÖZCAN, Tarık (2009). *Cumhuriyet Dönemi Türk Şiiri*, Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı, Ankara: Grafiker Yayınları.
- ORHANOĞLU, Hayrettin (2010). *Sanat Eserinde İmgecilik ve Edip Cansever’in Şiirinde Gerçeküstü İmgeler*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Erzurum.
- ÖCAL, Oğuz (2013). *Bir Şair, Bir Antigonist Tavrı Edip Cansever*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- ÖCAL, Oğuz (2009). *Edip Cansever’in Şiirleri Üzerine Bir İnceleme*, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Kırıkkale.
- SARTRE, Jean-Paul (1985). *Varoluşçuluk*, çev. Asım Bezirci, İstanbul: Say Yayınları.
- YILMAZ, Mehmet (2010). “*İki Başına Yürümek*” Çerçevesinde Behçet Necatigil Şiirinde İkinci Yeni ve Anlam Sorunu”, Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 5/3 Summer 2010, p. 2001-2013, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8020>, ANKARA-TURKEY.
- YILMAZ, Sibel (2012). “*Edip Cansever’in ‘Mendilimde Kan Sesleri’ Şiiri Üzerine Bir İnceleme*”, Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 7/4, Fall 2012, s. 3291-3300
- ZERENLER, Dilek (2005). “*Antigone’nin İki Farklı Yorumu*”, Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, Sayı 18.

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

- KARABULUT, M., (2015). “Edip Cansever’in Şiirlerinde Mitoloji / Edip Cansever's Poems Mythology”, TURKISH STUDIES -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-, ISSN: 1308-2140, (Prof. Dr. Şefik Yaşar Armağanı), Volume 10/12 Summer 2015, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8505>, p. 617-630.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/12 Summer 2015

